

ՄԱՆԿԱՊԱՏՄԱՆ ԵՎ ԱՆ ՀՈՐԻԶՈՆ

ՅԱԲԵԼՈՒԿԾ «ՀՈՐԻԶՈՆ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐՈՒԹԻ

Նոյեմբեր 2016

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

Մի րեկի՛ աշակերտներ

Կաղանդը կը մօտենայ, տրամադրությունները բարձր են, բոլորս անհամբեր կը սպասենք տօնական օրերը, եւ մանաւանդ Կաղանդ Պապան...

Բոլորս մեր ծնողներուն հետ պիտի զարդարենք մեր տունները, ուսուցիչ-ուսուցչուհիներուն հետ ալ մեր դպրոցն ու դասարանները: Շատ հաճելի ժամանակ պիտի անցընենք տօնական այս օրերուն, սակայն չմոռնանք կարիքաւոր պատիկներն ու պատերազմական երկիրներու մէջ ապրող երեխաները: Փորձենք զիրենք ալ ուրախացնել մասնակցելով զանազան բարեսիրական նախաձեռնություններու: «Հորիզոն» Մանկապատանեկանի խմբագրակազմը չափազանց ուրախ է, որովհետեւ այս ամիս «Բազմագէտ»ին մասնակցող աշակերտներուն թիւը հասած է 165-ի, անշուշտ բարձր կը գնահատենք բոլոր այն ուսուցիչ-ուսուցչուհիները, որոնք կը սատարեն այս գործին:

Անհամբեր կը սպասենք Կաղանդ Պապային ձեր նամակները, զորս պիտի հրատարակենք յառաջիկայ մեր թիւերուն մէջ: Հետեւաբար կը խնդրենք, որ անմիջապէս գրէք ձեր նամակները, որոնց մէջ յայտնէք ձեր փափաքներն ու մաղթանքները եւ շուտով ուղարկէք մեզի:

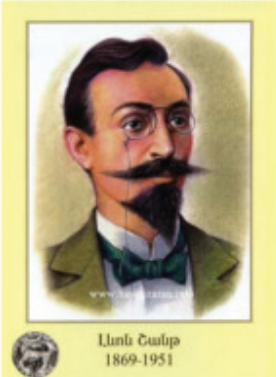
Ուրախութեամբ կ'ուզենք յայտնել նաեւ, թէ մօտօրէն Վանգուվրբի եւ Գեմպրիճի ՀՕՄ-ի շաբաթօրեայ վարժարաններու մեր աշակերտներն ալ պիտի ստանան «Հորիզոն» Մանկապատանեկանը եւ լիայոյս ենք, որ անոնք ալ մասնակից կը դառնան «Բազմագէտ»ին, ինչպէս նաեւ կը սպասենք իրենց գրությունները: Այս առթիւ շնորհակալութիւն կը յայտնենք վերոնշեալ վարժարաններու պատասխանատուներուն, որոնք սիրով ընդառաջեցին մեր առաջարկին:

Շնորհակալութի՛ւն բոլորին:

Ճանչնանք մեր մեծերը

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆՔ

Գրող եւ մտատրական Լեւոն Շանթ, բուն անունով՝ Լեւոն Մեղրոսեան, ծնած է Պոլիս 1869-ին: Էջմիածնի Գեորգեան ճեմարանը աւարտած է 1891ին: Բարձրագոյն ուսումը ստացած է Գերմանիա եւ Զուիցերիա: Ունեցած է աշխոյժ գործունէութիւն Հայաստանի եւ Սփիւռքի հայկական կարգ մը գաղութներու մէջ. եղած է Հայաստանի Խորհրդարանի փոխնախագահ: 1928-ին իր, Նիկոլ Աղբալեանի եւ կարգ մը այլ ընկերներու ջանքերով հիմնուած է Համազգայինի Մշակութային Ընկերութիւնը, որ մինչեւ այսօր կը գործէ մեր հայկական գրեթէ բոլոր գաղութներուն մէջ: Շանթ գլխաւոր հիմնադիրը հանդիսացած է Լիբանանի Համազգայինի ճեմարանին, որուն տնօրէնը եղած է մինչեւ իր մահը (1951): Իր գլխաւոր գործերն են հետեւեալ թատերգությունները. «Հին աստուածներ»ը, «Շղթայուած»ը, «Կայսր»ը, «Ինկած բերդի իշխանուհին», եւ «Օշին Պայր»ը: Ունի նաեւ վէպեր, վիպակներ եւ բանաստեղծություններ:

Այս ամսուան առիթը

ՄԻՍԱՔ ԹՈՐԼԱՔԵԱՆԻ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

1915-ի թուրք ջարդարանները, զգալով գալիք վտանգը, շուտով հեռացան Թուրքիայէն եւ ապաստանեցան եւրոպական երկիրներու մէջ, ուր իրենց անուններն ալ փոխեցին: Մեր հայ քաջարի երիտասարդները, մեր մէկուկէս միլիոն գոհերուն վրէժը լուծելու համար պատժեցին այդ ջարդարաններուն մեծ մասը: Այդ հերոսներէն մէկն ալ Միսաք Թորլաքեանն էր: Միսաք Թորլաքեան, որ նաեւ 1918-ին մասնակցած է Կարսի եւ Բաշ Ապարանի հերոսամարտերուն, կը ստանձնէ Պաքուի ջարդերու պատասխանատու եւ Ազրպէյճանի ներքին գործոց նախարար Պէլայուտ Խան Ճիւանջիբի ահաբեկումը: 18 Յուլիս 1921ի երեկոյեան, երբ Ճիւանջիբի Պոլսոյ Փրօթի Շանի թատրոնէն ելլելով Բերա Փալաս պանդոկը կ'ուղղուէր, կը զարնուի Թորլաքեանի ատրճանակով: Թորլաքեան կը ձերբակալուի եւ կը չարչարուի Պոլսոյ ֆրանսացի զինուորներուն կողմէ, բայց յետոյ կը յանձնուի անգլիական իշխանութիւններուն, որոնց դատարանը զինք անպարտ կ'արձակէ 22 Նոյեմբեր 1921ին:

«Բազմագէտի մեր մասնակիցներուն թիւը հասաւ 165-ի: Շնորհակալութի՛ւն»

Հեքիաթ

ԵՐԵՔ ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ժամանակին աղքատ գիւղ մը կար: Օր մը երեք հարուստ ճամբորդներ հասան այդ գիւղը եւ տեսան գիւղացիներուն աղքատութիւնը: Հարուստները փորձեցին օգտակար ըլլալ գիւղացիներուն:

Առաջին հարուստը իր քով ունեցած բոլոր ոսկիներն ու դրամները հաւասարապէս բաժնեց գիւղացիներուն: Երկրորդ հարուստը բաժնեց իր մօտ ունեցած բոլոր ուտելիքներն ու խմիչքները: Սակայն երրորդ հարուստը, տեսնելով գիւղացիներուն վիճակը, արագօրէն հեռացաւ գիւղէն: Երկու հարուստները տեսնելով անոր ընթացքը այսպանեցին, որովհետեւ չփորձեց օգտակար ըլլալ խեղճ գիւղացիներուն:

Երեք օր ետք հեռացող հարուստը երկրագործական սարքերով եւ հունտերով վերադարձաւ գիւղ եւ այդ բոլորը յանձնեց գիւղացիներուն, որպէսզի իրենց հողը հերկեն, մշակեն եւ վայելեն հողին բերքն ու բարիքը:

Ո՞ր հարուստին ըրածը աւելի արդիւնաւէտ է եւ ինչո՞ւ:

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

- Եթէ դուն Շարայի որկորը ունիս՝ մենք Շիրակի ամբարները չունինք (ժողովրդական առած):
- Ով հայ ժողովուրդ, քո միակ փրկութիւնը քո հաւաքական ուժի մէջ է (Եղիշէ Զարենց):
- Տասը լեզու սորվեցէք, բայց ձեր լեզուն ու հաստը ամո՛ւր պահեցէք (Խաչատուր Աբովեան):
- Նախանձն է չարիքի սկիզբը (ժողովրդական ստոյթ):
- Հայոց աշխարհ, հայոց երկիր, հայոց հող, աշխարհի մէջ լոկ գիրկիդ մէջ ապրիմ թող (Միլվա Կապուտիկեան):
- Քանց օտար վարդ՝ քաղցր է հայրենեաց փուշ (Ալիշան):

Կենդանիներու աշխարհ

Վագերաձի

Միասնակատրներու կարգի ձիերու սեռին պատկանող կաթնասուն կենդանիներ են վագերաձիերը: Կ'ապրին հովիտներու մէջ: Մարմնին երկարութիւնը 200-240 սմ. է, պոչինը՝ 45-57 սմ.: Մարմինը պատուած է սեւ եւ ճերմակ շերտերով: Շատ զգոյշ, արագավազ եւ բուսակեր կենդանիներ են:

Սորվինք կենդանիներուն անունները

Գրէ՛ հետեւեալ անասուններուն անունները
Առիւծ – գետաձի – փիղ – վագր – ընձուղտ –
ննգեղջիւր – վագերաձի

ԱՐՏԱՇԷՍ ԵՒ ՍԱԹԵՆԻԿ

Ալանները ներխուժած էին Հայաստան: Հայ զինուորները պլաններու գահաժառանգը բռնելով կը տանին հայոց արքայ Արտաշէսի մօտ: Սաթենիկ՝ գահաժառանգի քոյրը, Արտաշէս թագաւորէն կը խնդրէ ազատ արձակել իր եղբայրը: Արտաշէս կը սիրահարի Սաթենիկին եւ կ'ուզէ հետը պսակուիլ: Ալաններու թագաւորը կը մերժէ Արտաշէսին առաջարկը: Արտաշէս կը հեծնի սեւ նժոյգը եւ իր ոսկեայ օղակով պարանը Սաթենիկին բարակ մեջքին նետելով՝ զայն իր կողմը կ'անցընէ: Արտաշէս լուր կը դրկէ պլաններու թագաւորին, որ գահաժառանգը ազատ կ'արձակէ, եթէ Սաթենիկը իրեն կնութեան տան: Ալաններու թագաւորը կ'ընդունի առաջարկը, եւ պատերազմը կ'աւարտի: Արտաշէս եւ Սաթենիկ կը պսակուին, իսկ պլանները կը խոստանան հեռանալ Հայաստանէն:

Հասկնանք դժուար բառերը

Ներխուժել – բռնութեամբ՝ զենքի ուժով յարձակիլ
Ալան – կովկասեան անհետացած ցեղի մը անուն

Գահաժառանգ – թագաւորին յաջորդը
Արքայ – թագաւոր

Նժոյգ – արաբական ընտիր ձի
Կ'աւարտի – կը վերջանայ

Նապիկին անկիւնը

Այս ամիս Նապիկը շատ ուրախ է, որովհետեւ 2 գրութիւն ստացած է Ազգային Ս. Յակոբ վարժարանի նախակրթարանի աշակերտներէն. Անժելիք Օզճեան գրած է ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին դպրոց այցելութեան մասին, իսկ Ալիք Հատիտեանը եւ Կրէյս Սաղըրեանը հետաքրքրական նամակ մը գրած են «Հորիզոն»ի Մանկապատանեկանին: Նապիկը նաեւ անհամբեր կը սպասէ ձեր նամակները Կաղանդ պապային, որոնց մէջ դուք կը գրէք ձեր մաղթանքները Նոր Տարուան առթիւ:

Չորեքշաբթի, 5 Հոկտեմբեր 2016-ին, ժամը 11-ին Ս. Յակոբ վարժարանի «Բաստրմաճեան» սրահ ժամանեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը: Մենք բոլորս հաւաքուած էինք, որպէսզի դիմաւորենք զինք: Վեհափառ Հայրապետին կ'ընկերանային գաղութիս ներկայացուցիչները: Բարի գալուստի խօսքը արտասանեց աշակերտուհի մը, ապա տնօրէնուհի տիկ. Լենա Գատեանը: 6-րդ կարգի աշակերտները երգեցին «Ուսուցիչ թանկագին» երգը եւ արտասանեցին «Այրուբներ»: Արիանէ Թապաքեանը արտասանեց Վահան Թեքէեանի «Լուսաւորչի կանթեղը», որմէ ետք Վեհափառ Հայրապետը օրհնեց մեզ շեշտելով. «Հայ դպրոցը պարզ շէնք չէ: Հայ դպրոցը ոգի է, մարդակերտումի ու հայակերտումի դարբնոց է»: Արամ Ա. կաթողիկոսը գնահատեց հայ ծնողները, ուսուցիչներն ու դպրոցի պատասխանատուները: Աւարտին բոլորս յոտնկայս երգեցինք «Կիլիկիա»:

Անժելիք Օզճեան
Երկրորդականի ընդունման դասարան

Յարգելի՛ «Հորիզոն»ի Մանկապատանեկան Մենք մեծ ուրախութեամբ ամէն ամիս կը կարդանք «Հորիզոն»ի Մանկապատանեկանը: Անցեալ ամսուան թիւէն սորվեցանք Հայաստանի անտառներուն մասին: Ալիքը կարդաց, թէ ինչպէս պատանին յարութիւն կ'առնէ Յիսուսի խաչին վրայ, իսկ եւ՝ Կրէյսը, սորվեցայ, որ մարդոց մատնահետքերը տարբեր կ'ըլլան իրարմէ: Շնորհակալութիւն
Ալիք Հատիտեան եւ Կրէյս Սաղըրեան
Ե. կարգ

Ո՛վ կ'ուզե ըլլալ բազմազեղ

1.- Հեքիաթին մեջ ամենէն խելացի հարուստն էր.
Ա.- Առաջինը
Բ.- Երկրորդը
Գ.- Երրորդը
Դ.- Երեքն ալ

2.- Վագերաձին.
Ա.- Վայրագ կենդանի մըն է
Բ.- Բուսակեր է եւ կաթնասուն
Գ.- Սեւ է
Դ.- Գիշատիչ թռչուն է

3.- Գետաձին
Ա.- Մոխրագոյն կոշտ կենդանի մըն է
Բ.- Սեւ-ձերմակ գծաւոր ձի է
Գ.- Գետերուն մեջ ապրող ձուկի տեսակ
Դ.- Գիշատիչ թռչուն մըն է

4.- Համազգային Հայ կրթական եւ մշակութային միութեան հիմնադիրներէն եղած է.
Ա.- Միսաք Թորլաքեան
Բ.- Սողոմոն Թեղիբեան
Գ.- Իսրայէլ Օրի
Դ.- Լեւոն Շանթ

5.- Լեւոն Շանթի թատերգութիւններուն մաս չի կազմեր.
Ա.- «Կայսր»ը
Բ.- «Հին աստուածներ»ը
Գ.- «Օշին պայլը»
Դ.- «Թաղականին կնիկը»

6.- Միսաք Թորլաքեան քաջաբար սպաննեց.
Ա.- Ճիւղաձիւր փաշան
Բ.- Թալիաթ փաշան
Գ.- Պէհաւտտին Շաքիրը
Դ.- Ճեմալ փաշան

7.- Միսաք Թորլաքեան
Ա.- Տմահ բանտարկութեան դատաւարտուեցաւ
Բ.- Գնդակահարուեցաւ
Գ.- Ազատ արձակուեցաւ
Դ.- գլխատուեցաւ

Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի ամենօրեայ վարժարանի «Գոլուեան»

Մասնակցողներուն անունները

Արեգ Մուրատեան
Էմին Պետրոսեան
Թեօ Նազարեան
Եւա Շահվերդեան
Գօգօ Գրիգորեան
Ալեքսիա Թելեան
Արեգ Եկիթ
Մարիամ Պոյաճեան
Յակոբ Հարմանտայեան
Էլենա Գրիգորեան
Սոֆիա Աւագեան
Նուշիկ Թոգճեան
Լուսին Օտոյիկեան
Մեղրի Չարշաֆեան
Տանիւլա Փեֆանիս
Լենա Մահտէսեան
Ճուլիէն Փիլաւճեան
Մարինէ Կուլտինկ
Միլա Մերայտարեան
Արքայ
Էդգար Շահնազարեան
Յակոբ Կիրիանեան
Քամի Հաճի Արթինեան

Ալին Տաղլեան
Անի Հրեշտակեան
Աննա Մարի Տեմիրճեան
Վարդան Մանուկեան
Լիանա Աւանուս
Գարինա Գանտահարեան
Մարիլին Էմմանեան
Արինէ Ճամկեօզլու
Ռուբէն Նաւասարդեան
Անահիտ Կարապետեան
Հէլլի Էվընց
Գայիանէ Յարութիւնեան
Սեպաստիան Վարդանեան
Մաթեօ Վիցօ
Մաքս Մաճարեան
Արի Մուրատեան
Վան Տէր Յարութիւնեան
Լարա Տէր Մինասեան
Նորա Թարգի
Եւա Մարտոյեան

Ճիշդ պատասխանողներուն անունները
Մարք Աբելեան-Գառնի
Շիշոյեան

Բազմազեղին մասնակցող աշակերտներուն ցանկը Սեպտեմբերի թիւին. Ազգ. Ս. Յակոբ վարժարանի «Սարաֆեան» նախակրթարանի Հնդունման դասարան

Մասնակցողներուն անունները

Արենի Գրիգորեան
Արուին Արաճեան
Ժանէթ Փալանճեան
Մէլրի Գարգուրեան
Գեորգ Սարգիսեան
Վանա Թաթոյեան
Աննա Քրիսթի Գայապալեան
Կարօ Սարգիսեան
Միլվի Օզճեան
Զաւէն Չուլճեան
Յարութ Չուլճեան
Սիւրէն Հալլաճեան
Խորէն Գոյումճեան

Ճիշդ պատասխանողներուն անունները

Անդրանիկ Քիւրթիքեան
Ռաֆֆի Տէր Գասպար
Լիա Մազումեան
Էտի Զապունեան
Գեորգ Պատարեան
Եսենիա Քելլեան
Արագ Չարեան
Մէլրի Օզճեան
Միլվի Քիւրթիքեան
Առի Քելլեան
Մարթա Սարգիսեան
Ալիք Չերչեան
Քրիստափոր Չարեան
Միլվի Միքայէլեան
Ակաբէ Նազարեան
Գրիգոր Պէրարեան
Մինթիա Թօփալեան
Վարդան Կարապետեան

Հոկտեմբերի թիւին

Ազգ. Ս. Յակոբ վարժարանի «Բաստրմաճեան» երկրորդականի Հնդունման դասարան

Մասնակցողներուն անունները

Դրօ Պալիոզեան
Կալին Նազարեան
Արսէն Չարքբեան
Տիգրան
Յարութ Գ.
Առէն Յակոբեան
Մովսէս Նազարեան

Ճիշդ պատասխանողներուն անունները

Նարօտ Մլքիսեան
Անժելիք Օզճեան
Աննապէլ Օղլլեան
Միրնա Արգարեան
Յարութ Տապալաղեան
Մարալ Արոյեան

Ս. Յակոբ վարժարանի «Սարաֆեան» նախակրթարան

Մասնակցողներուն անունները

Հրակ Գայալեան
Մարօ Տի Վիրճիլիօ
Հրակ Գահուճեան
Արենի Փիլիպպոսեան
Էլենա Ալամիէ
Թիֆանի Մելքոնեան
Սիւրէն Խշիշեան
Ալիք Չափարեան
Էմմա Եագուպեան
Ճուլիա Եաղճեան
Լիլիթ Պետրոս
Դուիթ Պաղտատ
Արի Գուգուճեան
Օլիվիա Ճեվաիերճեան
Կրէկորի Գալանեան
Դրօ Գալուստեան
Ալիք Մարգարեան
Դուին Գաթարոյեան
Յակոբ Օղլեան
Վիզէն Սահակեան
Երուանդ Ժիլ Քեօշքերեան
Յովսէփ Սաֆար
Նինա Մերենկիլեան

Ճիշդ պատասխանողներուն անունները

Իզապէլ Գոյումճեան
Վարդգէս Թիֆէնքճեան
Քրիստափոր Թաթոյեան
Արմէն Պազրատ
Միրուն Մանուկեան
Լուգա Թագեան
Ալեքսանտրա Քեօսէեան
Մայքըլ Պօղոսեան
Դուիթ Սապալաղեան
Մարեյլա Մանազէր
Լիլիթ Թաւատեան
Փաթիլ Պետրոսեան
Մուսաննա Ամադանեան
Մելիսա Ճապիայեան
Սեակ Ղազարեան
Սերժ Մոմունճեան
Թալիա Ռայէ
Լոռի Օլթաճեան
Շանթ Թիֆէնքճեան
Տանթէ Զուրիքեան
Կրէյս Մաղրրեան
Առէն Չագրճեան
Միլանա Ճապրայեան
Գաթիա Մարգարեան
Ալիք Հատիտեան
Կրէյս Կարապետեան
Աննա Թեպրեճեան
Միմոն Թրթոեան
Առէն Թաթոյեան
Անի Ստեփանեան
Յովսէփ Պաճանեան
Նարօտ Չարքբեան
Միանա Տեմիրճեան
Միքայէլ Մանուչարեան
Ռաֆայէլ Պանոյեան
Ճոնի Արամալի
Լիանա Քալաջեան
Ռազմիկ Ասրանօղլի

